

מבוא

בהתוועדות כ"ף מנ"א ה'שי"ת ערך כ"ק אדמו"ר, לראשונה לאחר קבלת הנשיאות, 'הדרן' שיחה עמוקה ע"פ נגלה, על קטע סיום המסכת.

כהקדמה לשיחה אמר הרבי:

"בדרכי הלימוד בכלל ישנם כמה אופנים: בדרך הגיון והסברה - הנקרא "דער ליטווישער לערנען", ולימוד בדרך של חידוד ופולפול, שמתייחס לפולין. אבל הדיוק בלשון וסגנון - אינו מקובל.

וטעם הדבר - מסתמא - מצד מיעוט הזמן, ועוד טעם, בגלל החילוק שבין תושב"כ לתושבע"פ, שבתושב"כ העיקר הוא האותיות, שהרי מצינו שמאות אחת בתורה ישנו פרק שלם בש"ס, ובתושבע"פ העיקר הוא הענין, וכמבואר בלקו"ת.

אך מ"מ, הרי פשיטא שגם בתושבע"פ הלשון מדוייק ביותר, ועד שמדיוק הלשון יכולים להוציא תילי תלים של ענינים".

דומה, שבמילים אלו התווה הרבי דרך חדשה בלימוד התורה, כל דבר בתורה מדוייק. ואכן, כך אנו רואים לאורך כל שנות הנשיאות שהרבי מדייק בשינויי גירסאות, דיוקי אותיות ברש"י ועוד ועוד, כי התורה היא תורת אמת.

והנה, אף על פי שזה חידוש גדול לדייק בתורה שבע"פ, הרבי לומד את זה כ"פשיטא", היינו שפשוט שזה כך, היתכן שדבר כה מחודש הוא כה פשוט?

אלא, כשמסתכלים על התורה כתורת ה' וכחכמת ה', לא יתכן שיש דבר בתורה שהוא אינו מדוייק, שהרי זה חכמת ה', אלא הכל מדוייק לפרטי פרטיו.

הכל נצחי

מרגלא בפומיה דרבינו הלשון "כל הענינים שבתורה, לא רק הדינים, אלא גם הסיפורים,

הם הוראה - תורה מלשון הוראה - בכל זמן ובכל מקום, עד סוף כל הדורות. וזהו ענין נצחיות התורה.

כל פרט בתורה הוא נצחי ורלוונטי לזמנינו, כל פרט בתורה הוא גם הוראה שהרי תורתנו היא "תורת חיים".

דבר זה מקבל משנה תוקף בשיחות הרבי, בולט תמיד כמה הכל מדוייק ונצחי.

מכיון שהכל נצחי לכן מחדש הרבי דין מחודש ב"מצוות בטלות לעת"ל", שאין הכוונה שהלכות התורה יתבטלו ח"ו, שהרי התורה היא נצחית, אלא הכוונה שכציווי הם יתבטלו, וכן מה שכתוב ש"מועדים בטלים לעת"ל", אין הכוונה שיתבטלו אלא שיהיה כ"שרגא בטיהרא".

דומה שזה אותה נקודה, מכיון שהתורה היא חכמת ה', כשם שהקב"ה נצחי, כך התורה על כל פרטיה היא נצחית ותמידית.

אלו ואלו דא"ח

מכיון שהתורה היא חכמת ה', הנה גם המחלוקות כולם הם חכמתו ית' "אלו ואלו דא"ח", רק שלפועל ההלכה היא כבית הלל.

וכלשון הרבי "מצד הלכות התורה כפי שהם לאמיתתם שאינם באים לפעול בעולם, אלא הם רצונו של הקב"ה כפי שהוא מצד עצמו, גם חילוקי הדעות שבהלכות התורה שאלו ואלו דא"ח, הם תורה אחת, כולם ניתנו מרועה אחד, שלהיותו נושא הכל, יש בו ב' הדעות דחויב ושלילה ושניהם כאחד".

לפי זה הרבי מיישב תמיהות רבות שעלו במשך שנים, כמו הפולמוס הידוע בפוסקים כיצד החלה מחלוקת רש"י ור"ת, הרי יכולים לבדוק כיצד היה התפילין של אבותיהם, ומחדש הרבי (י"א ניסן ואחש"פ תשל"ו. מטו"מ תשמ"ב) ששתי הדעות הן אמת, רק שלמעשה המחלוקת הייתה כמו מי נפסקה ההלכה.

עפ"י ניתן לבאר כל המחלוקות שבמציאות ההלכה, ולכן לעת"ל ההלכה תוכל להשתנות כדעת ב"ש, שהרי זה גם אמת, רק שהסנהדרין לא פסקו כך, באם יתכנסו ויפסקו אחרת ההלכה תהיה כב"ש.

התורה כמקור בלעדי

בהמשך לזה מחדש הרבי, שלכן לא ניתן להוכיח מתפילין ישנות שמוצאים וכדומה, שהרי התורה היא המקור בלבד, ובאם מהתורה נראה שהלכה כרש"י, אז אע"פ שמוצאים תפילין כר"ת, ההלכה נשאר כרש"י.

על פי זה מיישב (לקו"ש חכ"ו עמ' 200) הרבי התמיהה על המשנה בה נחלקו חכמים וראב"י כיצד לכתוב בציץ קודש לה', בשורה אחת או בשתי שורות, והעיד ראב"י שראה ברומי קודש לה' כשיטתו, ובכ"ז חכמים לא חזרו בהם, ואדרבה, הלכה כחכמים.

ואין הכוונה שח"ו ראו את ראב"י כעדות לא נאמנה, אלא מכיון שע"פ התורה היה נראה להם אחרת, אין נוגע כיצד היה.

יתירה מזו מצינו שהרבי נלחם כנגד המנהג שפשה לצייר המנורה והלוחות בצורה עגולה, והוכיח שע"פ תורה הלוחות צריכות להיות מרובעות, כדברי הגמרא בב"ב.

תחילת המאבק היה עוד לפני הנשיאות בעיצוב השיחות לנוער בשנת תש"ב, ולאחר הנשיאות במכתבים רבים הרבי מעיר על לוחות עגולות שהובאו צילומם במכתבים שונים (ראה אג"ק חכ"ד עמ' רפח וש"נ. ולדוגמא במענה הרבי על ציור בלאנק עם לוחות עגולות: "באם מסכימים לב"ב (יד א) צריך להיות מרובעות"), ועד לש"פ תשא תשמ"א שהרבי דיבר ע"כ בשיחה באריכות, ומאז המאבק בכך נהיה גלוי, והמשכו בשמח"ת תשמ"ב ועוד.

ולכאורה, מאי אכפת לנו כ"כ אם זה עגול או מרובע והרי היום אין לנו לוחות הברית?

אלא, כשהמקור היחידי שיש לנו זה תורה, וכשלוקחים משהו מאוה"ע וזה נהיה מופץ בכל ישראל, הנה ודאי שזה צורם, כיצד ניתן לקחת מבור נכזב כשיש באר מים חיים נצחית.

ועד"ז במנורת המקדש:

הרבי הוכיח (מטו"מ תשמ"ב. לקו"ש חכ"א ש"פ תרומה) שהמנורה צריכה להיות אלכסונית כציור הרמב"ם, וממילא התורה היא המקור היחידי, וכיצד ניתן לצייר שלא ע"פ התורה? ואע"פ שמצאו ציור על שער הנצחון של טיטוס, הנה יש מקור מהתורה ניתן לקחת מקור אחר ח"ו?

מחלוקת במציאות

בכו"כ שיחות מצינו שהרבי שואל על מחלוקות ביעודי הגאולה, כיצד חולקים במציאות.

והנה זה חידוש גדול, שהרי בד"כ השאלה כיצד חולקים במציאות, הכוונה על מציאות שהייתה, וכאן מחדש הרבי שזה גם על מציאות עתידית.

שוב מצינו, כשהתורה היא המקור היחידי למציאות העולם, הנה מאי אכפת לך אם זה מחלוקת מהעבר או מחלוקת עתידית, התורה היא המקור היחידי למציאות, ולכן נוגע לנו כיצד הדברים בתורה, וממילא השאלה כיצד יכול להיות מחלוקת במציאות על פי התורה, הרי המציאות היא אחת, אע"פ שבתורה מצינו כמה אפשרויות.

דברי בורות

בשיחת כ"ד טבת תשי"א מביא הרבי כמה יסודות בנוגע ללימוד ממדרש, ומביא הרבי שאף ש"אין למדין מן האגדות", במקום שאין האגדות סותרים להלכה יש ללמוד מהם, ולא עוד, גם כשמחולק המדרש מההלכה, יש ללמוד מהסברא של המדרש, שהרי זה סברא בתורה.

ובליקוט משיחה זו (לקו"ש חי"ח עמ' 240) מוסיף הרבי שאפילו דברים שנאמר עליהם שהם "דברי בורות" - דברי הבל ושטות, הנה אם חכמי ישראל עונים עליהם, ומובאים בתוך הגמרא, ניתן ללמוד מהם סברות של שקו"ט שיביאו הבנה בתוכן הסוגיא.

בסוגיא של נרות שבת קודש, נראה לקמן, שהרבי לומד סייעתא מסיפור מדרש.

גם בנוגע לרפואות שמביא הרמב"ם מדייק הרבי, שזה חלק מהתורה, וניתן לברך עליהם ברכת התורה.

גם מדוגמאות אלו אנו למדים עד כמה מודגש אצל רבינו שכל דבר שמובא בתורה זה אמת לאמיתתה.

משה אמת ותורתו אמת

לאחר כל האמור מקבלים אנו רקע כשבאים ללמוד את תורת הרבי בנוגע למלחמות ה'.

הכל נובע מנקודת היסוד, שכל פרט בתורה הוא אמת, נצחי ויש ללמוד ממנו גם עתה, ויתירה מזו, התורה היא המקור היחידי לכל דבר ודבר.

אע"פ שבד"כ הרבי הפנה שאלות הלכתיות לרב מורה הוראה, אך יש דברים בהם הרבי פסק בעצמו, במכתב או בהתוועדות, ולעיתים הרבי ניהל 'מלחמה' של ממש למען העמדת הדברים על אמיתתם. כדלהלן:

א. על עניין הדורש תיקון שרבים נכשלים בו ולא מכירים מפני התחדשות הטכנולוגיה וכדומה, כמו אניות ישראליות בשבת, קו התאריך, עירוב במנהטן ועוד.

ב. כמענה לפולמוסים שהתעוררו על מבצעי הקודש כמבצע תפילין וכהדלקת נש"ק. או על תקנות שהרבי עורר כאות בס"ת ולימוד הרמב"ם.

ג. חיזוק ומקורות למנהגי חב"ד כשינה בסוכה, סעודה שלישית ועוד.

ד. שלושת השלמויות: שלימות התורה, שלימות העם ושלימות הארץ.

ה. תקנות חדשות וחיזוק לתקנות שנשכחו, כמו דברי כיבושין, שנת הקהל ועוד.

בשיחות קודש אלו, ניתן לראות את שיטתו של הרבי בלימוד כנ"ל, הכל אמת ומדוייק, התורה היא נצחית ובלתי ניתנת לשינויים.

הקובץ שלפנינו

בקובץ דלקמן שנערך בשביל הלומדים בישיבת הקיץ צעירי ליובאוויטש באה"ק, נערכו כמה מהסוגיות אותם הרבי חידש בענינים אלו.

שיטת העריכה: בתחילה הובא הרגע לסוגיא, לאחמ"כ: מקורות הסוגיא, שיחות הרבי וביאורם.

מפאת קוצר הזמן נכללו רק שבע סוגיות בקובץ זה, ובעז"ה עוד חזון למועד לקובץ המשך.

הסוגיות שבקובץ זה:

א. מנהגי חסידים כשינה בסוכה וסעודה שלישית. ביאור מקור הלכתי למנהגי חב"ד אלו.

ב. שלימות הארץ ע"פ התורה. מלחמתו הידועה של הרבי למען ארץ הקודש, הנובעת גם היא ממקור הלכתי - סימן שכ"ט בשו"ע.

ג. קדושת השבת - אוניות ישראליות בשבת. מאבק למען גדר בהלכה שנפרץ.

ד. מבצע נש"ק לילדות קטנות. מענה לשואלים על המבצע שהרבי חולל.

ה. מבצע תפילין - מענה לשאלות שהתעוררו בקשר למבצע שהרבי חולל.

ו. אתחלתא דגאולה - שיטת הרבי בנוגע לסוגיא שהחלה עם הקמת מדינה בארץ ישראל.

ז. מצות הקהל - לאור היותנו בשנת הקהל, הבאנו נושא מורחב יותר המקיף את תורת ושיטת הרבי בנוגע להקהל כיום. מצוות הקהל ושנת הקהל, זה חידוש עצום של הרבי שנכנס בעולם.

תקוותנו ותפילתנו שהוצאת קובץ זה תוסיף חיות וחשק בלימוד תורת הרבי וקיום הוראותיו, עדי נזכה לביאת משיח צדקנו במהרה.